

শৰ্দাৰ্থ ও টীকা

নেহারি

শিৱ নেহারি - শিখৰ হিমাদ্রি;

- দেখে; প্ৰত্যক্ষ কৰে।

- আমাৰ শিৱ বা মন্তক প্ৰত্যক্ষ কৰে হিমালয়েৰ শিখৰ বা শীৰ্ষচূড়া পৰ্যন্ত
মাথা নত কৰে আছে।

মহাপ্রলয়

- সৃষ্টিৰ ধৰ্মসকাল। এই প্ৰলয়কালে সৃষ্টিৰ দেবতা ব্ৰহ্মাৰও আয়ুৱ
অবসান ঘটে।

নটৱাজ

- মহাদেবেৰ আৱ এক নাম। সৃষ্টিৰ ধৰ্মসকালে ধৰ্মসেৱ এই দেবতাৰ
ভয়ঙ্কৰ নৃত্যময় মূৰ্তি।

কানুন

- আইন।

টৰ্পেডো

- ডুবোজাহাজ থেকে নিষ্কেপযোগ্য এক ধৰনেৰ অস্ত্ৰ।

ভীম

- ভীষণ; ভয়ানক; পঞ্চ-পাঞ্চেৰ দ্বিতীয় পাঞ্চ, ইনি গদা নিয়ে যুদ্ধে
পারঙ্গম।

ধূর্জটি

- শিব বা মহাদেবেৰ অন্য নাম। জটাধাৰী শিবেৰ জট ধূমৰূপী বলে
তাকে ধূর্জটি বলা হয়।

এলোকেশে

- যাৱ চুল বা কেশ এলানো। এখানে অকাল বৈশাখীৰ ঝড়েৰ সঙ্গে
এলানো চুলেৰ তুলনা কৰা হয়েছে।

আমি বিদ্রোহী-সুত বিশ্ব-বিধাতীৰ

- আমি বিশ্ব বিধাতাৰ বিদ্রোহী পুত্ৰ।

নিশাবসান

- রাতেৰ শেষ বা অবসান।

ইন্দ্ৰানী-সুত

- ইন্দ্ৰেৰ স্ত্ৰী ইন্দ্ৰানী বা শচী। তাৱ পুত্ৰেৰ নাম জয়ত।

বেদুইন

- আৱৰদেশেৰ একটি যাযাবৰ জাতি।

চেঙ্গিস

- চেঙ্গিস খান (১১৬২-১২২৭ খ্রিষ্টাব্দ)। মোঙ্গল জাতিৰ অন্যতম যোদ্ধা
ও সামৰিক নেতা।

কুৰ্নিশ

- কিছুটা পিছিয়ে সন্ত্রমপূৰ্ণ সালাম বা অভিবাদন।

১০০-০০০-০০০

বিদ্রোহী

২৬৯

ঈশ্বান-বিষাণে ওক্ষার

- ঈশ্বান কোণ থেকে শিঙা থেকে ধৰনিত ওক্ষার বা ‘ওঁকার’
বা ‘ওঁ’ ধৰনি।

ইন্দ্ৰাফিলেৰ শিঙা

- পৰিত্র কোৱাবাবে উল্লেখিত বিশিষ্ট ফেৰেশতাৰ নাম
ইন্দ্ৰাফিল। ইনি বৃষ্টি ও খাদ্য উৎপাদনে দায়িত্বপ্রাপ্ত।
কিয়ামত বা প্ৰলয়কালে হ্যৱত ইন্দ্ৰাফিলেৰ ব্যবহৃত শিঙা।

পিণাক-পাণিৰ ডমকু ত্ৰিশূল

- শিব বা মহাদেব পিণাক নামক ধনু ধাৱণ কৱেন বলে তাৱ
নাম পিণাক পাণি। তাঁৱ অন্য হাতে থাকে ডমকু নামক
ডুগডুগি জাতীয় বাদ্যযন্ত্ৰ ও ত্ৰিশূল।

আমি চক্ৰ ও মহাশঙ্খ

- বিষ্ণু বা সুদৰ্শন চার হাত বিশিষ্ট। তাঁৱ এক একটি হাতে
থাকে শঙ্খ, চক্ৰ, গদা ও পদ্ম। এখানে বিষ্ণুৰ হাতেৰ চক্ৰ
ও শঙ্খকে বোঝানো হয়েছে।

প্ৰণব-নাদ

- ওক্ষার ধৰনি।

দুৰ্বাসা

- ভাৱতীয় পুৱাবেৰ কোপন-স্বভাৱ বিশিষ্ট মুনি। মহৰ্ষি অত্ৰি
ওৱৰষে ও তাঁৱ স্ত্ৰী অনসূয়াৰ গৰ্তে দুৰ্বাসাৰ জন্ম। এৱ
কোপনলে পড়ে অনেকেই দন্ত হৈন।